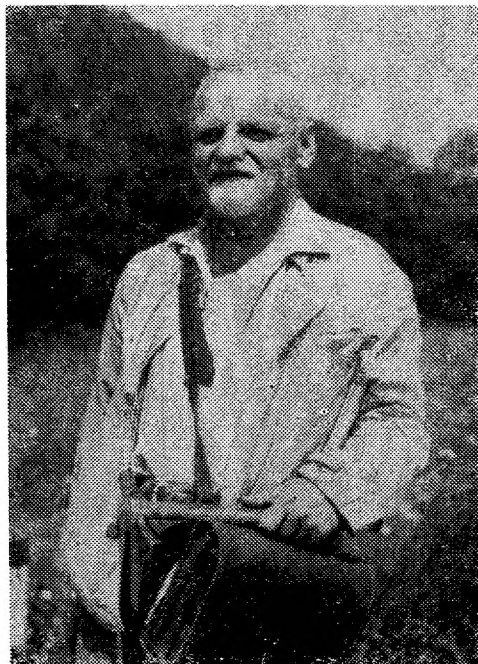

STANISŁAW KRAJEWSKI (1890—1968)

Stanisław K r a j e w s k i urodził się 18. XI. 1890 r. w Obermais w Tyrolu, zmarł 21. XII. 1968 r. w Warszawie. Dzieciństwo i młodość spędził we Lwowie. Zainteresowania geologią obudził u Stanisława Jan N o w a k, jego nauczyciel domowy, a rozwijał — Wilhelm F r i e d b e r g w czasie nauki w gimnazjum. Po 4 latach studiów na Uniwersytecie Lwowskim — geologii u Rudolfa Z u b e r a i geografii u Eugeniusza R o m e r a — Stanisław K r a j e w s k i udaje się w 1913 r. do Szwajcarii, gdzie pod kierunkiem Maurice'a L u g e o n a zbiera materiały do pracy doktorskiej. Studia szwajcarskie przerywa wybuch I wojny światowej. Jako polski legionista Stanisław K r a j e w s k i w 1915 r. dostaje się do niewoli rosyjskiej, z której powraca do Lwowa w 1919 r. W latach 1919—1931 przebywa w Borysławiu jako pracownik Karpackiej Stacji Geologicznej, a od 1928 r. — współpracownik Państwowego Instytutu Geologicznego. W czasie pobytu w Borysławiu uzyskuje w 1924 r. doktorat geologii u Wojciecha R o g a l i. W Stacji Borysławskiej pracuje pod kierunkiem Konstantego T o ł w i ń s k i e g o jako geolog kopalniany, redaktor publikacji stacji, wykonuje zdjęcia geologiczne wybranych obszarów Karpat fliszowych, wykłada geologię i mineralogię w Państwowej Szkole Wiertniczej, prowadzi letnie kursy terenowe dla studentów geologii. Bierze też w tym okresie żywy udział w społecznym ruchu geologicznym jako jeden z pierwszych (od 1921 r.) członków Polskiego Towarzystwa Geologicznego uczestnicząc w odbywających się w tych latach krajowych i międzynarodowych geologicznych i geograficznych zjazdach naukowych.

W 1931 r. Stanisław K r a j e w s k i rozstaje się z Karpacką Stacją Geologiczną i przenosi się na stałe do Warszawy. Tu, jako pracownik Państwowego Instytutu Geologicznego, kontynuuje zdjęcia geologiczne Karpat fliszowych, a od 1933 r. rozpoczyna pod kierunkiem Jana S a m s o n o w i c z a prace redakcyjne, zostając od 1933 r. redaktorem tekstowych wydawnictw Instytutu. Ewakuowany w 1939 r. z Warszawy wraz z grupą pracowników Instytutu po wybuchu II wojny światowej, wraca wkrótce do Instytutu kierowanego przez okupanta. W listopadzie 1944 r. znajdując się na terenach oswobodzonych spod okupacji niemieckiej zostaje przyjęty do Instytutu Naftowego w Krośnie, a w rok później powraca do Państwowego Instytutu Geologicznego, początkowo w Krakowie, a od 1946 r. w Warszawie. Tu w latach 1946—1952 kontynuuje rozpoczętą w okresie międzywojennym pracę nad wydawnictwami Instytutu. Po krótkim pobycie w Centralnym Urzędzie Geologii powraca w 1953 r. do pracy

wydawniczej jako redaktor naczelny utworzonych wówczas Wydawnictw Geologicznych. Ostatni, obejmujący 16 lat życia Stanisława K r a j e w s k i e g o, okres jest najściślej związany z tą instytucją. Po osiągnięciu wieku emerytalnego ustępuje ze stanowiska redaktora naczelnego, ale pozostaje doradcą naukowym Wydawnictw do ostatnich chwil życia. Obok pracy w Wydawnictwach prowadzi w latach 1952—1961 wykłady na wydziale geologii Uniwersytetu Warszawskiego jako samodzielny pracownik naukowy, a następnie jako zastępca profesora.

Szczególnie żywą działalność w powojennym okresie warszawskim rozwinał Stanisław K r a j e w s k i na terenie Warszawskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Geologicznego w latach 1946—1967, będąc w tym czasie zawsze członkiem zarządu oddziału — jako jego przewodniczący lub zastępca przewodniczącego. Z wielką energią organizował posiedzenia naukowe oddziału i wycieczki. Brał udział we wszystkich powojennych zjazdach Polskiego Towarzystwa Geologicznego i organizował zjazd w 1952 r. odbywający się w okolicach Warszawy. Jako aktywny działacz Towarzystwa został w 1963 r. wybrany jego członkiem honorowym. Za zasługi położone dla polskiej geologii został odznaczony Srebrnym i Złotym Krzyżem Zasługi, Medalem Dziesięciolecia PRL i Krzyżem Kawalerskim Odrodzenia Polski.

Publikowany dorobek naukowy Stanisława K r a j e w s k i e g o obejmuje ponad 80 pozycji o łącznej objętości około 500 stron druku. Zainteresowania Stanisława K r a j e w s k i e g o dotyczyły głównie geologii Karpat fliszowych, geologii ropy naftowej, historii geologii, ze szczególnym uwzględnieniem roli Polaków w jej kształtowaniu, terminologii geologicznej. Obdarzony świetną pamięcią ludzi i zdarzeń był żywą kroniką półwiekowego odcinka historii geologii Polski, a żywość umysłu, ciekawość świata i pasja poznawcza sprawiały, że do ostatka z równym napięciem śledził zarówno postępy w poznawaniu kosmosu, jak i przygotowania do akcji Moho.

Pogodne usposobienie, bezpośredniość, niezwykle dar nawiązywania kontaktów zjednały Mu powszechną sympatię polskiego środowiska geologicznego. Środowisku temu i geologii polskiej dobrze się przysłużył jako aktywny członek Polskiego Towarzystwa Geologicznego i sumienny, cenny pracownik nauki.

Walentyna Mioduszevska

RÉSUMÉ

Stanisław K r a j e w s k i étudie la géologie à Lvov d'où il se rend en Suisse pour continuer des études chez le professeur Maurice L u g e o n. En 1924 il obtient le grade de docteur à l'Université de Lvov. Jusqu'en 1931 il travaille comme géologue du pétrole au Service Géologique Carpathique à Borysław. En 1931 il passe au Service Géologique de Pologne à Varsovie où pendant de longues années il remplit la fonction de rédacteur des publications géologiques de l'Institut. Dès 1953 il est rédacteur en chef des Editions Géologiques à Varsovie qui viennent de paraître; il occupe ce poste jusqu'en 1957. Il resta lié avec les Editions jusqu'aux derniers moments de sa vie comme le conseiller scientifique.

Stanisław Krajewski fut un des premiers membres de la Société Géologique de Pologne. Entre 1946—1967 il participe activement aux travaux du Congrès à Varsovie de la Société. En 1963 pour les services qu'il avait rendus à la Société, il est nommé son membre honoraire.

Walentyna Mioduszevska

traduit par M. Świątkowska